Hallintovaliokunta K 6/2018 vp 14.09.2018 klo 11:15; Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2018, vastaukset valiokunnassa esitettyihin kysymyksiin

Okkonen Suvi MIG [Suvi.Okkonen@migri.fi]

Hei,

alla vastaukset edustaja Adlercreutzin esittämiin kysymyksiin hallintovaliokunnan kokouksessa perjantaina 14.9.2018:

1) Missä tilanteissa lapselta vaaditaan toimeentulo perheenyhdistämishakemuksissa?

Tapaukset, joissa alaikäiseltä perheenkokoajalta vaadittaisiin toimeentuloa silloin, kun hän on saanut kansainvälistä suojelua, ovat poikkeuksellisia. Tällainen tilanne voisi tulla kyseeseen lähinnä silloin, jos alaikäinen on pian täysi-ikäistymässä (17-vuotias), eikä lapsen edun voida katsoa vaativan toimeentuloedellytyksestä poikkeamista. Tällaiset päätökset ovat kuitenkin olleet yksittäisiä. Yleensä toimeentuloedellytyksestä poiketaan ulkomaalaislain (301/2004) 39 §:n 1 momentin perusteella, kun kansainvälistä suojelua saanut perheenkokoaja on alaikäinen ja hänen vanhempansa hakevat oleskelulupaa.

2) Onko tulkintakäytäntö pakolaisen perhe-elämän katkeamisessa muuttunut ja ovatko tapaukset lisääntyneet?

Määrät tällaisissa päätöksissä, joissa pakolaisaseman saaneen perheenkokoajan perhe-elämän on katsottu katkenneen, eivät ole lisääntyneet, eikä tulkintakäytäntö ole muuttunut aiemmasta. Jotta perhe-elämän voisi katsoa tällaisessa tilanteessa katkenneen, on erilleen joutumisen oltava selkeästi vapaaehtoista sekä muusta kuin pakolaisuudesta johtuvaa. On ollut tapauksia, joissa pakolaisen perhe-elämän on katsottu katkenneen, mutta ne ovat olleet yksittäisiä ja erittäin poikkeuksellisia.

3) Aiemmin koetun oikeudenloukkauksen suhde tulevaisuuden uhkaan turvapaikkapäätöksenteossa

Turvapaikkaa hakeneella henkilöllä itsellään on velvollisuus esittää selvitystä hakemuksensa perusteista ulkomaalaislain 7 §:n 2 momentin mukaan, eli hänellä on lähtökohtaisesti näyttötaakka esittämiensä seikkojen osalta. Näyttötaakka koskee kaikkia hakijan esittämiä turvapaikkahakemuksen kannalta olennaisia seikkoja, kuten henkilöllisyyttä, kotipaikkaa, aikaisempia tapahtumia sekä häneen kohdistuvaa tulevaisuuden uhkaa.

Näyttötaakan jakautumiseen vaikuttavana seikkana on huomioitava hakijan mahdollisesti kokema aiempi vaino tai vakava haitta, jos hakijan esittämät seikat sen osalta hyväksytään tosiseikkana. Määritelmädirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan aiemmin koettua vainoa tai vakavaa haittaa on pidettävä vakavana osoituksena hakijaan kohdistuvasta tulevaisuuden uhasta, ellei ole perustultua syytä olettaa, ettei vaino tai vakava haitta tule toistumaan. Aiemmin koettu vaino tai vakava haitta siten kääntää näyttötaakan tulevaisuuden uhan osalta hakijalta viranomaiselle.

Kansallisen ja kansainvälisen lainsäädännön ja ohjeistuksen lisäksi Maahanmuuttoviraston päätöskäytäntöä ohjaa oikeuskäytäntö, jossa on otettu kantaa näyttötaakan jakautumiseen.

Maahanmuuttoviraston aiemmassa päätöskäytännössä on havaittu joitakin ongelmia liittyen sen tunnistamiseen, milloin näyttötaakka kääntyy viranomaiselle. Ongelmat ovat liittyneet erityisesti vuoden 2016 päätöksiin, jolloin työkenttä oli poikkeuksellinen vallitsevan tilanteen vuoksi. Maahanmuuttoviraston ylitarkastajia on koulutettu ja koulutetaan säännöllisesti muun muassa pakolaisoikeudellisesta näytönarvioinnista esimerkiksi Euroopan turvapaikka-asioiden tukiviraston (EASO) koulutusmoduulien kautta. Maahanmuuttovirasto valvoo jatkuvasti omien päätöstensä juridista oikeellisuutta ja laatua laillisuusvalvonnan kautta, kuten myös esittelymenettelyn kautta jokapäiväisessä työssä. Päätöksentekijät saavat työstään palautetta ja tätäkin kautta työn laatua kehitetään jatkuvasti. Maahanmuuttoviraston näkemyksen mukaan ajantasaisessa päätöskäytännössä sovelletaan näyttötaakkaa oikein niin, että viranomaisella on näyttötaakka siitä, mistä syystä hakijan kokemat aiemmat oikeudenloukkaukset eivät tulisi toistumaan tulevaisuudessa. Mikäli tätä ei pystytä asianmukaisesti perustelemaan, hakija on oikeutettu kansainväliseen suojeluun.

4) Turvapaikkayksikön lukumäärätavoitteet päätöksille

Sisäministeriön ja Maahanmuuttoviraston tulostavoiteasiakirjaan (SMDno-2017-1582) on asetettu lukumäärätavoitteet, josta ne otetaan sellaisenaan yksiköiden tulostavoitteisiin. Maahanmuuttoviraston turvapaikkayksikön tavoitteena on tehdä 9600 päätöstä (55 päätöstä / henkilötyövuosi) vuonna 2018.

Terveisin,

Suvi Okkonen
Ylitarkastaja
Oikeus- ja maatietoyksikkö

Maahanmuuttovirasto
PL 10, 00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 433 900
faksi 0295 411 720